

VĂN HÓA LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN TRUNG QUỐC THỂ HIỆN QUA ĐƯỜNG LỐI QUẦN CHÚNG

★ PGS, TS LÊ VĂN TOÀN

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

DOI: <https://doi.org/10.70786/LLCT.583.2026.316>

● **Tóm tắt:** Đảng Cộng sản Trung Quốc có nhiều kinh nghiệm trong vận dụng văn hóa lãnh đạo. Điều này được thể hiện rõ trong hoạch định, thực thi đường lối quần chúng. Từ phương thức lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, bài viết đưa ra những giá trị tham khảo đối với Việt Nam trong xây dựng văn hóa lãnh đạo của Đảng.

● **Từ khóa:** Đảng Cộng sản; văn hóa lãnh đạo; vận động quần chúng; Trung Quốc.

Leadership culture of the Communist Party of China reflected through the mass line

● **Abstract:** The Communist Party of China has extensive experience in applying leadership culture. This is clearly demonstrated in the formulation and implementation of the mass line. Drawing from the leadership methods of the Communist Party of China, the article points out reference values for Vietnam in building the Party's leadership culture.

● **Keywords:** Communist Party; leadership culture; mass mobilization; China.

1. Mở đầu

Đường lối quần chúng, hay công tác vận động quần chúng, công tác dân vận là một trong những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác - Lênin. Đường lối này được Đảng Cộng sản Trung Quốc vận dụng sáng tạo, đã đạt được những thành tựu qua từng giai đoạn lãnh đạo nhân dân Trung Quốc tiến lên xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc.

2. Nội dung

2.1. Tổng quan về đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc

Mao Trạch Đông tạo lập đường lối quần chúng

Năm 1927, trong bối cảnh phong trào nông dân nổi dậy, Mao Trạch Đông nhiệt liệt cổ vũ nông dân: “Quảng đại quần chúng nông dân đang nổi lên để hoàn thành sứ mệnh lịch sử của họ” (Mao Trạch Đông, 1991c, tr.15). Ông cho rằng, thái độ đứng đắn của người cộng sản phải là “... đứng đầu để lãnh đạo quần chúng” chứ không phải “đi sau quần chúng để khoa chân múa tay phê bình họ” hay “đứng đối diện với họ để phản đối họ” (Mao Trạch Đông, 1991c, tr.13). Năm 1933, khi điều tra nghiên cứu làng xã Trường Cương, Mao Trạch Đông chỉ rõ: “Những đặc điểm của Trường Cương trong

việc dốc hết sức lực động viên quần chúng, kiên trì nhẫn nại thuyết phục quần chúng nên họ đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, tạo nên kết nối liền chặt với quần chúng” (Mao Trạch Đông, 1991c, tr.227). Năm 1934, phát biểu kết luận tại Hội nghị Đại biểu công nông binh toàn quốc lần thứ hai, Mao Trạch Đông chỉ rõ: “Đấu tranh cách mạng là cuộc đấu tranh của quần chúng, chỉ có động viên được quần chúng mới có thể tiến hành đấu tranh, chỉ có dựa vào quần chúng mới có thể tiến hành chiến tranh” (Mao Trạch Đông, 1991c, tr.136) và “tất cả mọi vấn đề trong đời sống thực tế của quần chúng đều là những vấn đề mà chúng ta phải chú ý” (Mao Trạch Đông, 1991c, tr.137). Những chỉ đạo của Mao Trạch Đông không dùng khái niệm “đường lối quần chúng” nhưng đã bao hàm trong đó tư tưởng về “đường lối quần chúng”.

Thời kỳ hoạt động ở Diên An, tư tưởng về đường lối quần chúng của Mao Trạch Đông đã tương đối rõ. Trong bài bàn về “chiến tranh lâu dài” năm 1938, ông lý giải gốc của sự thắng lợi: “ngọn nguồn, gốc rễ căn bản của sức mạnh vĩ đại của chiến tranh là ở quần chúng nhân dân” (Mao Trạch Đông, 1991a, tr.111). Chỉ cần quân đội “và quần chúng nhân dân đoàn kết thành một thể thống nhất, làm cho quần chúng nhân dân coi quân đội là đội quân của mình thì quân đội sẽ trở thành vô địch trong thiên hạ” (Mao Trạch Đông, 1991a, tr.112). Tháng 6/1943, trong phong trào chỉnh phong ở Diên An, Mao Trạch Đông viết bài *Một số vấn đề về phương pháp lãnh đạo*, ông phân tích và chỉ rõ

phương pháp công tác “từ quần chúng mà ra và đến với quần chúng”. Ông chỉ rõ: “Góp nhặt ý kiến (tàn mát, rời rạc) của quần chúng, tập hợp thành hệ thống rồi tuyên truyền giải thích cho quần chúng, biến thành ý kiến của quần chúng, làm cho quần chúng quyết tâm hành động, rồi khảo nghiệm từ hành động của quần chúng xem có đúng hay không, sau đó lại tập hợp từ quần chúng, lại yêu cầu quần chúng tiếp tục hành động. Cứ liên tục làm đi làm lại như vậy, hết lần này đến lần khác sẽ ngày càng đúng đắn, sinh động, phong phú” (Mao Trạch Đông, 1991b, tr.899). Ông đã tổng kết, đưa

phương pháp trên thành lý luận triết học và khẳng định: “Đó chính là nhận thức luận của chủ nghĩa Mác - Lênin” (Mao Trạch Đông, 1991b, tr.899). Ông chỉ rõ vị trí, vai trò của phương pháp trên trong công tác của Đảng: “Trong tất cả mọi công tác thực tế

của Đảng đều nên dùng phương pháp thực hành đó, đó là phương pháp lãnh đạo cơ bản của Đảng” (Mao Trạch Đông, 1991b, tr.900).

Năm 1945, trong Báo cáo chính trị Đại hội VII Đảng Cộng sản Trung Quốc, khi bàn về Chính phủ liên hợp, Mao Trạch Đông phân tích rõ tác phong của Đảng Cộng sản Trung Quốc là phải liên hệ chặt chẽ với quần chúng nhân dân. Đảng phải “toàn tâm, toàn ý phục vụ nhân dân, không thoát ly khỏi nhân dân một phút; tất cả đều xuất phát từ lợi ích của quần chúng chứ không phải xuất phát từ cá nhân hoặc tập đoàn nhỏ; phải có tính thống nhất cao là phụ trách vì nhân dân, vì cơ quan lãnh đạo

Năm 1934, phát biểu kết luận tại Hội nghị Đại biểu công nông binh toàn quốc lần thứ hai, Mao Trạch Đông chỉ rõ: “Đấu tranh cách mạng là cuộc đấu tranh của quần chúng, chỉ có động viên được quần chúng mới có thể tiến hành đấu tranh, chỉ có dựa vào quần chúng mới có thể tiến hành chiến tranh”.

của Đảng, đó chính là điểm xuất phát của chúng ta” (Mao Trạch Đông, 1991b, tr.1.095). Ông đề xuất: “Tất cả mọi lời nói và việc làm của người cộng sản đều phải phù hợp với lợi ích cao nhất của quảng đại quần chúng nhân dân, là tiêu chuẩn cao nhất mà quảng đại quần chúng nhân dân ủng hộ” (Mao Trạch Đông, 1991b, tr.1.096). Tư tưởng về đường lối quần chúng của Mao Trạch Đông đến thời kỳ này đã tương đối hoàn bị. Tuy trong Điều lệ Đảng Cộng sản Trung Quốc thông qua tại Đại hội VII không đề rõ “đường lối quần chúng”, nhưng trong *Báo cáo sửa đổi Điều lệ Đảng* đã dùng khái niệm “đường lối quần chúng” để khái quát: “Trong tổng cương lĩnh và Điều lệ đều đặc biệt nhấn mạnh đường lối quần chúng của Đảng, đây cũng là đặc điểm nổi bật của lần sửa đổi hoàn thiện này” (Mao Trạch Đông, 2011, tr.397).

Đại hội khóa VII Đảng Cộng sản Trung Quốc, cùng với việc xác lập địa vị chủ đạo của tư tưởng Mao Trạch Đông còn xác lập rõ “đường lối quần chúng của Đảng” do Chủ tịch Mao Trạch Đông sáng lập.

Đường lối quần chúng và quan điểm quần chúng trong thể hệ lãnh đạo thứ hai do Đặng Tiểu Bình làm hạt nhân lãnh đạo

Với tư cách là thành viên trong tập thể lãnh đạo Trung ương của thể hệ lãnh đạo thứ nhất và là hạt nhân lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc trong thể hệ lãnh đạo thứ hai, Đặng Tiểu Bình đã kế thừa và phát huy cao độ đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc do Chủ tịch Mao Trạch Đông sáng lập.

Trong *Báo cáo sửa đổi Điều lệ Đảng* tại Đại hội VIII Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 1956), Đặng Tiểu Bình cho rằng, đường lối quần chúng là vấn đề căn bản trong Điều lệ Đảng, “nó bao hàm ý nghĩa hai mặt, một mặt,

cho rằng, quần chúng nhân dân phải tự giải phóng chính mình, toàn bộ nhiệm vụ của Đảng là toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân, tác dụng lãnh đạo của Đảng chính là chỉ rõ phương hướng đấu tranh cho quần chúng nhân dân, giúp nhân dân đứng lên hành động sáng tạo, giành hạnh phúc cho mình,... Đảng phải liên hệ mật thiết với quần chúng nhân dân và dựa vào nhân dân, không thể xa rời quần chúng nhân dân, không thể đứng trên quần chúng nhân dân. Mỗi một đảng viên, phải tự rèn luyện tác phong công tác vì dân phục vụ, chịu trách nhiệm trước nhân dân, khi làm việc phải trao đổi với quần chúng nhân dân, đồng cam cộng khổ với quần chúng nhân dân... Mặt khác, công tác lãnh đạo của Đảng có đảm bảo đúng đắn hay không, được quyết định bởi nó có đảm bảo tuân theo phương pháp “xuất phát từ quần chúng và đến với quần chúng” hay không” (Văn tuyển Đặng Tiểu Bình, 1994a, tr.217).

Sau Hội nghị Trung ương 3 Khóa XI Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 1978, Đặng Tiểu Bình trở thành hạt nhân lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, ông đã lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc vừa khôi phục đường lối tư tưởng thực sự cầu thị, vừa nhấn mạnh phải kiên trì đường lối quần chúng, sửa đổi những sai lầm trong tác phong công tác xa rời quần chúng của Đảng. Ông yêu cầu: “Tổ chức đảng, đảng viên và cán bộ của Đảng phải gắn kết với quần chúng thành một khối thống nhất, tuyệt đối không được đối lập với quần chúng. Nếu như một tổ chức đảng nào đã xa rời quần chúng mà không chịu nghiêm khắc sửa đổi thì sẽ mất đi ngọn nguồn của sức mạnh và dứt khoát sẽ thất bại, dứt khoát bị quần chúng nhân dân xa lánh... Phải kiên quyết thường xuyên dùng tiêu chuẩn gắn kết chặt chẽ với quần chúng để kiểm tra lời nói và hành động của

chính mình” (Văn tuyển Đặng Tiểu Bình, 1994b, tr.368). Năm 1981, tại Hội nghị Trung ương 6 khóa XI Đảng Cộng sản Trung Quốc, Đặng Tiểu Bình lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc thông qua *Nghị quyết về một số vấn đề lịch sử từ ngày xây dựng đất nước đến nay*. Phát biểu trong phiên bế mạc Hội nghị, ông chỉ rõ: “Linh hồn sống của tư tưởng Mao Trạch Đông là lập trường, quan điểm và phương pháp xuyên suốt các bộ phận tổ thành những điều đã nói trên, nó được thể hiện trên ba mặt cơ bản là: “Thực sự cầu thị”, “đường lối quần chúng” và “độc lập tự chủ” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 1997, tr.202). Đường lối quần chúng chính là tất cả vì quần chúng, tất cả dựa vào quần chúng, xuất phát từ quần chúng, đến với quần chúng.

Điều lệ Đảng Cộng sản Trung Quốc được thông qua tại Đại hội XIV Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 1992), chỉ rõ: “Trong công tác của mình, Đảng phải thực hiện đường lối quần chúng, tất cả vì quần chúng, tất cả dựa vào quần chúng, xuất phát từ quần chúng, đến với quần chúng, biến chủ trương đúng đắn của Đảng thành hành động tự giác của quần chúng” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 1992, tr.94). Đến nay, qua các kỳ Đại hội đều có sửa đổi Điều lệ Đảng nhưng thuật ngữ “đường lối quần chúng” vẫn được bảo lưu, ghi rõ, trở thành quy định rõ ràng trong đường lối tư tưởng, chính trị, tổ chức và công tác của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Đường lối quần chúng trong thể hệ lãnh đạo thứ ba do Giang Trạch Dân làm Tổng Bí thư

Với tư cách là hạt nhân lãnh đạo thể hệ thứ ba của Đảng Cộng sản Trung Quốc, từ tầm nhìn lịch sử của sự chuyển giao hai thiên niên kỷ, hai thế kỷ và tổng kết kinh nghiệm cơ bản của 80 năm Đảng cộng sản Trung Quốc, Giang

Trạch Dân nhấn mạnh: “Chỉ cần Đảng luôn luôn trở thành đại biểu trung thành cho yêu cầu phát triển của lực lượng sản xuất xã hội tiên tiến của Trung Quốc, đại biểu cho xu hướng phát triển của nền văn hóa tiên tiến của Trung Quốc, đại biểu cho lợi ích căn bản của tuyệt đại đa số nhân dân Trung Quốc thì Đảng sẽ mãi mãi ở vào thế thắng, mãi mãi được nhân dân các dân tộc trong cả nước thành tâm ủng hộ và mới có thể dẫn dắt nhân dân không ngừng tiến lên”. Đây là những nội dung cốt lõi trong tư tưởng “Ba đại diện” của Giang Trạch Dân. Với tư tưởng này, Giang Trạch Dân đã làm phong phú thêm đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Tháng 3/1990, Hội nghị Trung ương 6 khóa XIII Đảng Cộng sản Trung Quốc thông qua *Nghị quyết về tăng cường mối liên hệ giữa Đảng với quần chúng nhân dân*. Nghị quyết nêu rõ: “Tất cả mọi sáng tạo và phát triển của Đảng trong cuộc đấu tranh lâu dài đều vì quần chúng nhân dân, đường lối quần chúng phải dựa vào quần chúng, xuất phát từ quần chúng, đến với quần chúng là để thể hiện đường lối công tác căn bản của Đảng về đường lối tư tưởng, đường lối chính trị, đường lối tổ chức” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 1997, tr.47). Điều này càng khẳng định rõ hơn vai trò, vị trí quan trọng của đường lối quần chúng. Nó “tăng cường mối quan hệ giữa Đảng với quần chúng”, “liên quan trực tiếp đến sự hưng vong, thịnh suy của Đảng và Nhà nước” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 1997, tr.47). Trong thời kỳ này, tư tưởng “Ba đại diện”, trong đó có: “Đảng đại diện cho lợi ích căn bản của quảng đại quần chúng nhân dân” là tư tưởng đặc biệt quan trọng. Đây là điểm đột phá trong đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc. “Tất cả vì quần chúng” là điểm xuất

phát cũng là điểm dừng chân của đường lối quần chúng. Tư tưởng “Ba đại diện” của Giang Trạch Dân đã nêu bật quan điểm: “Lợi ích của đại đa số người dân là nhân tố cấp thiết và có tính quyết định cụ thể” (Văn tuyển Giang Trạch Dân, 2006, tr.280). Giang Trạch Dân đặc biệt nhấn mạnh: “Ngoài lợi ích của quảng đại quần chúng nhân dân, Đảng không có lợi ích đặc thù nào khác cho mình. Tất cả mọi công tác của Đảng đều phải lấy lợi ích căn bản của quảng đại quần chúng nhân dân làm tiêu chuẩn cao nhất” (Văn tuyển Giang Trạch Dân, 2006, tr.280). Ông chỉ rõ: “Phát triển lực lượng sản xuất tiên tiến và nền văn hóa tiên tiến, xét đến cùng, là để đáp ứng yêu cầu về văn hóa vật chất và văn hóa tinh thần ngày càng cao của quảng đại quần chúng nhân dân, không ngừng thực hiện lợi ích căn bản của quảng đại quần chúng nhân dân” (Văn tuyển Giang Trạch Dân, 2006, tr.280).

Đây là điểm mới, thể hiện tầm tư duy của thế hệ lãnh đạo thứ ba Đảng Cộng sản Trung Quốc về đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với công tác vận động quần chúng.

Đường lối quần chúng trong thế hệ lãnh đạo thứ tư do Hồ Cẩm Đào làm Tổng Bí thư

Giai đoạn Hồ Cẩm Đào trở thành Tổng Bí thư là giai đoạn tình hình quốc tế và trong nước Trung Quốc có nhiều biến chuyển nhanh chóng.

Sau Đại hội XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 2002, Tổng Bí thư Hồ Cẩm Đào đề xuất “Quan điểm phát triển một cách khoa học”. Hạt nhân của quan điểm này là “lấy con người làm gốc”. Đây là sự thể hiện tập trung nhất của đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong giai đoạn mới.

Khái niệm “lấy con người làm gốc” đã xuất hiện từ lâu trong lịch sử, mặc dù ở mỗi điều kiện, hoàn cảnh khác nhau, nó có những hàm

nghĩa khoa học khác nhau. Với tư cách là hạt nhân của “Quan điểm phát triển một cách khoa học”, “lấy con người làm gốc”, Đại hội XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc năm 2007 đã xác lập quan điểm phát triển một cách khoa học làm phương châm chỉ đạo quan trọng của Đảng Cộng sản Trung Quốc đối với phát triển kinh tế - xã hội, phát triển tư tưởng chiến lược quan trọng của đất nước trong xây dựng chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Đại hội làm rõ nội hàm “lấy con người làm gốc”, đồng thời nêu rõ: “Cần phải kiên trì lấy con người làm gốc. Toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân là tôn chỉ căn bản của Đảng. Tất cả mọi phấn đấu và công tác của Đảng đều là tạo phúc cho nhân dân. Trước sau như một phải lấy việc thực hiện tốt, bảo đảm tốt, phát triển tốt lợi ích căn bản của quảng đại quần chúng nhân dân làm điểm xuất phát và điểm dừng chân của tất cả mọi công tác của Đảng và Nhà nước. Tôn trọng địa vị chủ thể của nhân dân, phát huy tinh thần sáng tạo của nhân dân, đảm bảo mọi quyền lợi và lợi ích của nhân dân, cùng đi con đường hạnh phúc giàu có, thúc đẩy phát triển toàn diện con người, phải làm được điều: phát triển vì con người, dựa vào con người để phát triển, thành quả của phát triển là để cho nhân dân cùng hưởng” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 2009, tr.12). Các từ “nhân dân” trong Báo cáo chính trị Đại hội XVII đồng nghĩa với từ “quần chúng” trong khái niệm “đường lối quần chúng”, tức là chỉ “quần chúng nhân dân”. Như vậy, nó quán triệt tinh thần của đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Đường lối quần chúng trong thế hệ lãnh đạo thứ năm do Tập Cận Bình làm Tổng Bí thư

Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2012) đã nêu lên tám yêu cầu cơ

bản trong công tác xây dựng Đảng¹, thể hiện trình độ mới trong nhận thức của Đảng Cộng sản Trung Quốc về quy luật của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Trong tám yêu cầu cơ bản, thì yêu cầu “Kiên trì lấy con người làm gốc” - tức là luôn kiên trì “địa vị chủ thể” của nhân dân được đặt ở vị trí hàng đầu, thể hiện rõ sự coi trọng đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Khẳng định gốc rễ từ con người, từ nhân dân, điều đó được thể hiện rõ trong nhận thức và hành động trên các bình diện: *Trước hết*, nhân dân là chủ thể của lịch sử, hoạt động lịch sử là sự nghiệp của quần chúng nhân dân, quần chúng nhân dân là nguồn sáng tạo ra lịch sử. *Thứ hai*, nhân dân là chủ thể của thực tiễn - nhận thức. Trong hoạt động nhận thức thế giới, cải tạo thế giới, chủ thể đối lập với khách thể tức đối tượng của nhận thức, cải tạo, cuối cùng vẫn là quần chúng nhân dân. *Thứ ba*, nhân dân là chủ thể của giá trị. Tất cả mọi thành quả của văn minh vật chất và văn minh tinh thần đều là sáng tạo của nhân

¹ Tám yêu cầu cơ bản gồm: 1- Kiên định niềm tin lý tưởng, giữ vững yêu cầu của người Cộng sản; 2- Kiên trì lấy con người làm gốc, cầm quyền vì dân, luôn giữ gìn quan hệ máu thịt giữa Đảng với quần chúng nhân dân; 3- Tích cực phát triển dân chủ trong Đảng, tăng cường sức năng động sáng tạo của Đảng; 4- Đi sâu cải cách chế độ cán bộ nhân sự, xây dựng đội ngũ cốt cán cầm quyền có tố chất cao; 5- Kiên trì nguyên tắc Đảng quản lý nhân tài, tập trung nhân tài ưu tú trên các lĩnh vực vào trong sự nghiệp của Đảng và nhà nước; 6- Đổi mới công tác xây dựng ở cơ sở, làm vững chắc nền tảng tổ chức cầm quyền của Đảng; 7- Kiên trì không thay đổi việc chống tham nhũng, giữ bản sắc chính trị trong sạch của người cộng sản; 8- Nghiêm minh kỷ luật Đảng, tự giác giữ gìn sự thống nhất tập trung trong Đảng.

dân, vậy nên, cần phải do nhân dân hưởng thụ. Nhân dân là người sáng tạo nên giá trị, đương nhiên, về lý, họ phải là người được thụ hưởng. Từ đó cho thấy, “kiên trì lấy con người làm gốc” là sự khái quát cao nhất tư tưởng chủ nghĩa Mác về tác dụng quyết định trong lịch sử xã hội của quần chúng nhân dân và cũng là sự khái quát cao đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Kiên trì lấy con người làm gốc, khẳng định địa vị chủ thể của quần chúng nhân dân chính là khi kiên trì quan điểm *tất cả tin vào quần chúng, tất cả dựa vào quần chúng, tất cả vì quần chúng*, thì cần kiên trì quan điểm xuất phát từ quần chúng, đến với quần chúng. Đại hội XVIII của Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2012) phân tích “tam vị nhất thể” (ba trong một). Đại hội XIX (năm 2017) và Đại hội XX (năm 2022), Đảng Cộng sản Trung Quốc nâng lên thành “ngũ vị nhất thể” (năm trong một), cấu thành nên chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, phân tích rõ căn cứ tổng thể, bố cục tổng thể, nhiệm vụ tổng thể của chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc và chỉ rõ phải dựa vào sức mạnh của nhân dân để kiên trì và phát triển chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc.

Đến Đại hội XIX và Đại hội XX, chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc bước vào thời kỳ mới, ba vấn đề lớn có những thay đổi là *nhu cầu của quần chúng, kết cấu xã hội và phương thức sống*, điều đó đặt ra những yêu cầu mới đối với công tác quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Đảng Cộng sản Trung Quốc phải tiếp tục đứng trên lập trường của nhân dân, giải quyết đúng đắn yêu cầu của quần chúng nhân dân, tập hợp sức mạnh của quần chúng nhân dân, dốc lòng, dốc sức ứng dụng khoa học - kỹ thuật, toàn tâm, toàn ý làm tốt

đường lối quần chúng, cùng nhân dân vững bước trên con đường sáng tạo lịch sử. *Điều lệ Đảng sửa đổi khóa XIX* Đảng Cộng sản Trung Quốc quy định: “Trong công tác của mình, Đảng thực hiện đường lối quần chúng, tất cả vì quần chúng, tất cả dựa vào quần chúng, xuất phát từ quần chúng, đến với quần chúng, chuyển chủ trương đúng đắn của Đảng thành hành động tự giác của quần chúng” (Đảng Cộng sản Trung Quốc, 2018).

Đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã được kiểm nghiệm, bổ sung qua nhiều kỳ hội nghị và Đại hội Đảng, mỗi một lần bổ sung, điều chỉnh làm cho cơ sở triết học càng thêm sâu sắc. “Đây chính là sự kết hợp hoàn mỹ giữa quan điểm lịch sử và nhận thức luận” (Lý Thụ Châm, 2014). Tuy bản chất của đường lối quần chúng không có gì thay đổi: “Nhân dân là người sáng tạo nên lịch sử, là lực lượng căn bản

quyết định tiền đồ vận mệnh của Đảng và đất nước” (Tân Hoa xã, 2017), nhưng trong giai đoạn hiện nay, khi chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc bước vào thời đại mới, các lĩnh vực trong xã hội có nhiều biến đổi, nên nội hàm đường lối quần chúng cũng bổ sung thêm nhiều vấn đề mới, công tác quần chúng của Đảng cũng đổi mới với những thay đổi mới, hình thức mới. Bởi vậy, Đảng Cộng sản Trung Quốc yêu cầu phải nhận thức rõ, phân

tích rõ những thay đổi mới có thể đi đúng đường lối quần chúng, làm tốt công tác quần chúng của Đảng.

2.2. Một số kinh nghiệm về văn hóa lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc

Một là, tập trung nghiên cứu sâu quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về công tác vận động quần chúng; kinh nghiệm của một số đảng cầm quyền về công tác vận động quần chúng,... Từ đó, rút ra kinh nghiệm và cung cấp luận cứ khoa học cho công tác này.

Hai là, nghiên cứu, xây dựng hệ thống lý luận về công tác dân vận, trở thành *đường lối dân vận - triết lý dân vận* của Đảng mà tư tưởng cốt lõi là: Đảng từ nhân dân mà ra, vì nhân dân phục vụ.

Ba là, trong bối cảnh hội nhập, toàn cầu hóa và cách mạng khoa học - công nghệ, phải lý giải và nắm vững *phạm trù quần chúng, nội hàm thời đại của phạm trù quần chúng* trong điều kiện mới. Thời đại có nhiều biến đổi, mâu thuẫn cơ bản và mâu

thuần chủ yếu của xã hội cũng có nhiều biến đổi, nội hàm và ngoại diên của phạm trù quần chúng, nhu cầu lợi ích của quần chúng theo đó cũng thay đổi. Vậy nên, Đảng cần đổi mới quan điểm quần chúng, nội dung, phương thức, phương pháp vận động quần chúng để đáp ứng được yêu cầu của thời đại. Quá trình đổi mới đó cần đặc biệt lưu ý những điểm sau:

Khi nói đến quan điểm quần chúng, công tác quần chúng phải đứng vững trên điểm xuất

Đường lối quần chúng của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã được kiểm nghiệm, bổ sung qua nhiều kỳ hội nghị và Đại hội Đảng, mỗi một lần bổ sung, điều chỉnh làm cho cơ sở triết học càng thêm sâu sắc. “Đây chính là sự kết hợp hoàn mỹ giữa quan điểm lịch sử và nhận thức luận”. Tuy bản chất của đường lối quần chúng không có gì thay đổi, nhưng trong giai đoạn hiện nay, khi chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc bước vào thời đại mới, các lĩnh vực trong xã hội có nhiều biến đổi, nên nội hàm đường lối quần chúng cũng bổ sung thêm nhiều vấn đề mới.

phát của lợi ích đạo đức xã hội để nói rõ chủ trương công bằng, chính nghĩa cho tất cả mọi người. Cụ thể là, phải hành động hướng tới bình đẳng về quyền lợi; phải đi sâu tiến hành công cuộc đổi mới sâu sắc, từng bước xây dựng hệ thống quyền lợi bình đẳng, xóa bỏ những rào cản trong việc thực hiện sự công bằng, bình đẳng; từng bước xây dựng, hoàn thiện cơ chế rộng mở cho phân phối lợi ích, thực hiện lợi ích trên cơ sở lấy quyền lợi làm căn cứ logic.

Dựa vào quần chúng để tăng cường giám sát, ngăn ngừa chủ nghĩa quan liêu, bệnh quan liêu, tham nhũng. Thực tiễn cho thấy đây là cách thức hiệu quả.

Bốn là, tăng cường xây dựng, hoàn thiện thể chế.

Xây dựng, hoàn thiện cơ chế lãnh đạo để tăng cường mối quan hệ chặt chẽ giữa đảng viên với quần chúng. Cần tăng cường giáo dục, đào tạo, bồi dưỡng để cán bộ, đảng viên nhận thức rõ mọi công việc của Đảng có thành công hay không đều dựa vào sức mạnh của quần chúng nhân dân và thành quả công việc của Đảng đều vì dân, nên phải củng cố mối quan hệ máu thịt với quần chúng nhân dân, sửa đổi phương thức lãnh đạo, thái độ và hành vi lãnh đạo, xây dựng hình ảnh đảng viên theo mô hình phục vụ.

Xây dựng, hoàn thiện cơ chế kiểm tra, giám sát, chế ước. Xây dựng cơ chế để công khai hóa, minh bạch hóa hành vi của cán bộ đảng viên, từ đó quy phạm được hành vi và tư tưởng. Có được cơ chế này, *một mặt*, sẽ kiểm tra, giám sát, chế ước những hành vi trong nội bộ đảng, tạo điều kiện để cán bộ, đảng viên tự kiểm tra, giám sát lẫn nhau, góp phần làm trong sạch môi trường công tác của đảng. *Mặt khác*, chủ thể của kiểm tra, giám

sát, chế ước là quần chúng nhân dân, quần chúng nhân dân phải là người trực tiếp thụ hưởng lợi ích nên họ có quyền kiểm tra, giám sát, chế ước cán bộ, đảng viên. Điều đó làm cho môi trường công tác trong Đảng và trong xã hội được cải thiện.

Xây dựng, hoàn thiện cơ chế khen thưởng và phê bình. Trong Đảng có nguyên tắc phê bình và tự phê bình, nguyên tắc này luôn có giá trị. Xây dựng, hoàn thiện cơ chế khen thưởng và phê bình là rất cần thiết trong điều kiện hiện nay vì nó là một loại quy phạm và chế ước hữu hiệu hành vi của cán bộ, đảng viên. *Một mặt*, giúp cán bộ, đảng viên tự nhìn lại, phát huy tác dụng tăng cường giáo dục tư tưởng, hăng hái nêu gương, động viên cán bộ, đảng viên làm việc, phục vụ quần chúng nhân dân. *Mặt khác*, cán bộ, đảng viên nhận thức rõ được những sai lầm khuyết điểm của cá nhân, tổ chức mình, từ đó có thái độ, hành vi đúng đắn trong việc thắt chặt mối quan hệ máu thịt với quần chúng nhân dân.

Năm là, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với công tác dân vận trên một số lĩnh vực cụ thể như: đổi mới cách đề ra nghị quyết, chủ trương, chiến lược, quy chế, quy định về công tác dân vận; đổi mới công tác tuyên truyền, vận động, giáo dục, thuyết phục thực hiện nghị quyết, chủ trương của đảng; tăng cường công tác dân vận của cơ quan nhà nước, chính quyền các cấp; kiện toàn tổ chức bộ máy; chăm lo xây dựng đội ngũ cán bộ làm công tác dân vận.

3. Kết luận

Văn hóa lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc thể hiện rõ trên bình diện đường lối quần chúng. Quá trình hình thành, phát triển, đổi mới đường lối quần chúng - công tác vận động quần chúng của Đảng Cộng sản

Trung Quốc là một quá trình lịch sử lâu dài, trải qua các giai đoạn: cách mạng, xây dựng và cải cách có những điều kiện, đặc điểm khác nhau nên được Đảng Cộng sản Trung Quốc sáng tạo những hình thức biểu đạt và cách vận dụng khác nhau. Nhưng dù ở cách biểu đạt, vận dụng nào thì bản chất của đường lối quần chúng vẫn không thay đổi mà ngày càng thể hiện tốt hơn nguyên tắc kết hợp hài hòa nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác với thực tiễn cụ thể của Trung Quốc trong từng giai đoạn lịch sử. Hạt nhân lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc - từ Mao Trạch Đông đến Đặng Tiểu Bình, Giang Trạch Dân, Hồ Cẩm Đào và Tập Cận Bình, trong các thời kỳ lịch sử khác nhau đều căn cứ vào hoàn cảnh thực tế tình hình phát triển trong, ngoài nước để có cách luận giải, vận dụng mới hơn, quán triệt tốt hơn những điểm cốt lõi trong đường lối quần chúng. Điều quan trọng là, các thể hệ lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn giữ vững quan điểm quần chúng là người sáng tạo nên lịch sử. Nghiên cứu văn hóa lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong công tác vận động quần chúng có thể tìm ra những kinh nghiệm có giá trị tham khảo đối với các Đảng Cộng sản trong bối cảnh phát triển mới □

Ngày nhận bài: 22/6/2026;

Ngày bình duyệt: 07/8/2026;

Ngày quyết định đăng: 20/9/2026.

Email tác giả: letoanvttkh@gmail.com

Tài liệu tham khảo:

Đảng Cộng sản Trung Quốc (1992). *Tập Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV Đảng Cộng sản Trung Quốc (M)*. Nxb Nhân dân (Trung Quốc).

Đảng Cộng sản Trung Quốc (1997). *Tuyển tập biên soạn các văn kiện Hội nghị toàn thể Trung ương, Đại hội Đại biểu toàn quốc từ Hội nghị Trung ương 3 khóa XI đến nay, Quyển thượng*. Nxb Văn hiến Trung ương (Trung Quốc).

Đảng Cộng sản Trung Quốc (1997). *Tuyển tập các văn kiện Hội nghị toàn thể Trung ương, Đại hội Đại biểu toàn quốc khóa XIII Đảng Cộng sản Trung Quốc*, Nxb. Văn hiến Trung ương (Trung Quốc).

Đảng Cộng sản Trung Quốc (2009). *Tuyển tập biên soạn văn hiến quan trọng từ Đại hội XVII đến nay, quyển thượng (M)*. Nxb Văn hiến Trung ương (Trung Quốc).

Đảng Cộng sản Trung Quốc (2011). *Tuyển tập biên soạn Văn hiến quan trọng từ khi xây dựng Đảng đến nay (1921-1949), Quyển 22 (M)*. Nxb Văn hiến Trung ương, Bắc Kinh.

Đảng Cộng sản Trung Quốc (2018). *Sổ tay Đảng viên (bản mới biên soạn)*. Nxb Sách Xây dựng Đảng (Trung Quốc).

Lý Thụ Châm (2014). Bàn về cơ sở triết học của đường lối quần chúng. *Luận đàm nhân dân*, số 2014 (23): 213.

Mao Trạch Đông (1991a). *Tuyển tập, Quyển 2(M)*. Nxb Nhân Dân (Trung Quốc).

Mao Trạch Đông (1991b). *Tuyển tập, Quyển 3(M)*. Nxb Nhân Dân (Trung Quốc).

Mao Trạch Đông (1991c). *Tuyển tập, Quyển 4(M)*. Nxb Nhân Dân (Trung Quốc).

Tân Hoa xã (27/10/2017). *Báo cáo chính trị Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIX Đảng Cộng sản Trung Quốc*.

Văn tuyển Đặng Tiểu Bình (1994a). *Quyển 1, (M)*. Nxb Nhân dân (Trung Quốc).

Văn tuyển Đặng Tiểu Bình (1994b). *Quyển 2, (M)*. Nxb Nhân dân (Trung Quốc).

Văn tuyển Giang Trạch Dân. *Quyển 3 (M)*. Nxb Nhân dân (Trung Quốc).